

tegenover villa Hoogwaeck. Hier groeiden 44 exemplaren van de Blauwe bremraap, veelal met Duinaveruit als gastheer. Dit fraaie duintje kende verder interessante soorten als Grote tijm, Nachtsilene, Zeepkruid, Welriekende salomonszegel, Bitterkruidbremraap en Engels gras. Deze twee bijzondere groeiplaatsen worden momenteel niet bedreigd.

Literatuur

van der Meijden R., Odé B., Groen L.G., Witte J.-P. & Bal D. 2000. *Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst*. Gorteria 26; 85-208.

Weeda E.J., van der Meijden R. & Bakker P.A. 1990. *FLORON- Rode Lijst 1990*. Gorteria 16: 3-26.

Helaas niet verschenen in de vorige Strandloper ..

Pinguïn in Boerenburg.....

Hein Verkade

Zondagmorgen 24 februari, de telefoon rinkelt. 'Met Cindy Salman, bent U meneer Verkade van de vogeltjes' ? Na bevestiging steekt ze direct van wal, 'Ik heb een zeldzame vogel gezien, en daar bent U vast wel in geïnteresseerd'.

Ik laat mijn belangstelling blijken en schuif naar het puntje van de stoel. ' U zult het wel niet geloven maar er zit een Pinguïn in de vijver van Boerenburg en ik heb hem heel goed kunnen zien, zwart en wit en hij zit recht op z'n achterpoten en ik dacht dat U dat misschien wel leuk zou vinden om dat ook te zien'. Na mijn verbaasde reactie beloof ik meteen te gaan kijken. Cindy geeft mij nog snel een tip; ' Hij zit bij de achterste vijver het dichtst bij de Schapendel'.

Aangekomen bij de vijver wordt mijn vermoeden bevestigd. Er zit een prachtige Zeekoet in zomerkleed aan de rand van de vijver. Wit en (bruin)zwart en recht op z'n achterpoten. Cindy heeft dus best wel gelijk want de overeenkomst met een Pinguïn is frappant. Zij is zeker niet de eerste die deze verwisseling maakt. Toen het politiebureau nog aan de Oude Zeeweg voor het vogelasiel gevestigd was, werd een binnen-gebrachte Zeekoet door de dienstdoende agent nogal eens ingeboekt als Pinguïn.

Zijn er nog meer overeenkomsten tussen Pinguïns en Zeekoeten? Jawel, het zijn beide zeevogels die leven van vis. Zij zwemmen snel en diep met behulp van hun vleugels. Van Zeekoeten is bekend dat zij met gemak tot 100 meter diepte kunnen duiken. De vijver in Boerenburg is dan ook niet meer dan een viskom voor onze bezoeker. Moeiteloos zwemt hij de gehele vijver onder water rond en lijkt dan tegen de beschoeiing botsend weer boven te komen. Dan blijkt hoe ongewoon deze bezoeker is voor de vaste bewoners. De

Wilde Eenden en Meerkoeten stuiven uiteen als de Zeekoet boven water komt. Het aangename is wel dat hij net zo weinig schuw is voor mensen als de handtamme eenden en Meerkoeten. Dit geldt voor veel zeevogels. Zij ontmoeten gedurende hun leven nauwelijks mensen en hebben er weinig angst voor.

Zijn er dan geen verschillen na alle bovengenoemde overeenkomsten ? Oppervlakkig gezien lijkt dit zo, maar schijn bedriegt. Allereerst zijn zij in het geheel niet verwant aan elkaar. Ook zullen beide groepen vogels elkaar nooit ontmoeten. Pinguïns leven uitsluitend op het Zuidelijk Halfrond. Alkachtigen, waartoe ook de Zeekoet behoort, zijn alleen op het Noordelijk Halfrond te vinden. Daar komt nog bij dat beide groepen vanaf de Evenaar naar de polen toe steeds talrijker worden. De dichtstbijzijnde kolonies Zeekoeten zijn te vinden op de rotskusten van Noordoost-Engeland, Schotland en het kleine Helgoland in de Duitse Bocht.

Een heel belangrijk verschil is dat Pinguïns niet, en alkachtigen wel kunnen vliegen. Toch is dat laatste niet helemaal waar. Zo leefde rond IJsland de Reuzenalk die niet kon vliegen. Rond het midden van de negentiende eeuw werd het laatste exemplaar doodgeslagen ten behoeve van een wetenschappelijke collectie.

Kort geleden is een nieuwe dimensie toegevoegd aan de (niet)vliegkunst van Zeekoeten. Er is ontdekt dat jonge Zeekoeten nog voor zij kunnen vliegen van de rotsen de zee in springen. Vervolgens *zwemmen* zij in groepen, samen met hun vaders, richting de rijke voedselgronden.

Zo leggen de Zeekoeten van Noordoost Engeland en Schotland meer dan 300 kilometer in oostelijke richting af om bij het voedselrijke Friese Front boven Terschelling te komen. Dit opmerkelijke gedrag heeft twee grote voordelen. Ten eerste

hoeven de oudervogels niet telkens heen en weer naar de kolonies te vliegen om de jongen te voeren en ten tweede worden de jonge Zeekoeten niet meer het slachtoffer van hongerige meeuwen en jagers, die constant rond de kolonies vliegen op zoek naar lekkere hapjes.

Wanneer de jonge Zeekoeten vliegvlug zijn en hun vaders de rui achter de rug hebben, verspreiden zij zich en komen voor een deel in de zuidelijke Noordzee bij ons voor de kust terecht.

Zo komen we weer bij onze Zeekoet in Boerenburg. De vogel hoort helemaal niet in deze

kleine zoete dorpsvijver. De dag voordat Cindy de vogel ontdekte, stond er een zware westerstorm op de Noordzee waardoor de vogel vermoedelijk landinwaarts geblazen is. Vliegend boven land is zo'n vijver een redelijk alternatief om te schuilen. Behoudens een klein olievlekje op de borst leek de vogel verder gezond. De volgende dag was ie dan ook weer gevlogen, waarschijnlijk onderweg naar de kolonie aan de oostkust van Engeland of Schotland.

Natuurleven op de Hawaii-eilanden, evolutie in actie

M.J.H. Kortselius (lezing a.s. 29 november 2002
Jan Verwey Centrum)

Hawaii: Meest westelijke staat van de USA; hoofdstad Honolulu; eiland-archipel in de Grote Oceaan; 3200 km van Californië en 3800 km van Japan; oppervlakte de helft van Nederland; ruim 1 miljoen inwoners, een veelvoud aan toeristen; meer dan 80 % van de planten is endemisch; veel endemische vogels; oorspronkelijk geen amfibieën, geen reptielen en geen zoogdieren (behalve vleermuizen).

“Aloha,” zo luidt de traditionele groet op de Hawaii-eilanden, waarvan we er tijdens de lezing via dia's er vier zullen bezoeken, nl. de eilanden Oahu, Maui, Hawaii en Kauai. Deze eilanden behoren tot een langgerekte keten van vulkanen die alle ontstaan zijn boven dezelfde 'hot spot' in de aardmantel. Door de verschuiving van het stuk aardkorst boven deze 'hot spot' in WNW-richting is elke vulkaan een paar honderdduizend jaar actief, waarna een duizenden meters hoge berg is ontstaan, die vervolgens in de loop van tientallen miljoenen jaren weer wordt afgebroken.

In Hawaii heeft de natuur voor zichzelf een fantastische proeftuin aangelegd. Er zijn gortdroge gruiswoestijnen, maar ook regenbossen en moerasgebieden waar 10 tot 20 maal zoveel regen valt als in ons land. Sommige vulkanen zijn hoog, met sneeuwhellingen en mistbossen, sommige zijn nog actief, met recente lavaformaties. Er zijn koele noordhellingen en brandend hete stranden. In zo'n gevarieerd eilandenparadijs is natuurlijk plaats voor vele en uiteenlopende planten en dieren. Maar het valt niet mee om Hawaii te bereiken: het dichtstbijzijnde vasteland ligt op 3200 km afstand. Voor zeevogels is dat geen punt, maar van de landvogels zijn er slechts weinige in

geslaagd Hawaii te bereiken. Hieronder ook de honingkruipers, die op Hawaii een evolutionaire ontwikkeling hebben doorgemaakt vergelijkbaar met die van de darwinvinken van Galapagos (adaptieve radiatie). Reptielen zijn er echter niet in geslaagd om op eigen kracht Hawaii te bereiken en van de zoogdieren is er slechts één die dit heeft gepresteerd, nl. een vleermuis. Ook vele plantensoorten hebben Hawaii bereikt en een groot aantal daarvan onderging veranderingen: distels verloren hun stekels, tandzaad verloor de haakjes aan zijn vruchtjes en een *Scaevola*-struik bouwde zijn kleine witte bloempjes die geschikt waren voor insectenbestuiving om tot grote gele kelken die bestoven worden door honingkruipers. Helaas is het contact met de moderne beschaving niet schadeloos aan Hawaii voorbijgegaan. De meeste Hawaïianen stierven aan –tot dan bij hen onbekende- ziekten zoals de mazelen. Ook sommige soorten honingkruipers stierven uit, o.a. door vogelmalaria die werd verspreid door ingevoerde muggen. Vogels uit alle werelddelen werden losgelaten om de lege plaatsen in te nemen. Planten verdwenen onder de malende kiezen van losgelaten geiten en werden vervangen door sterkere soorten. Toeristenhotels verrezen in de broedgebieden van de Hawaïaanse steltkluut. Gelukkig is er ook veel bewaard gebleven door een actief natuurbeschermingsbeleid. Via de dia's bezoeken we enkele van de belangrijkste natuurreservaten: de Kolau Range op Oahu, Ioa Valley en Haleakala National Park op Maui, Olaa Rain Forest, Kilauea en Mauna Kea op Hawaii, en tenslotte Kokee State Park en Alakai Swamp op Kauai.

Mahalo.